

**КОМПЕТЕНТІСНА ОРІЄНТАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ
НА КАФЕДРІ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ІМПЛАНТОЛОГІЄЮ****Рубаненко В.В., Тесленко О.І., Баля Г.М.**

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Компетенція передбачає успішні особистісні, професійні якості людини, яка має знання, вміння, практичний досвід та застосовує їх у своїй діяльності для досягнення мети, що стає можливим із впровадженням у процес навчання студентів сучасних інформаційних технологій.

Ключові слова: мотивація до навчання, знання, ключові компетенції, компетентність, сучасні інформаційні технології.

Процес навчання і виховання, як би розумно він не був організований, автоматично не вирішує фундаментальну задачу формування висококваліфікованого фахівця із забезпеченням відповідного рівня його розвитку: вмінням думати, розмірковувати, аналізувати, узагальнювати, мати творчий підхід у вирішенні проблем, що виникають. Чітко орієнтуватися у ситуаціях, що швидко змінюються, знаходити оптимальні рішення, спираючись на базові знання, отримані у вищому навчальному закладі.

Сфера освіти має базові завдання, які досліджуються за рівневими координатами, серед яких є рівень цілей, установок і мотивацій, рівень потреб людини, рівень цінностей, що формуються, регулюються, задовольняються процесом навчання.

Коли освіта набуває ознак безперервності, безперервним повинен бути і процес пошуку нових, більш ефективних форм навчання, нові інформаційні технології.

Під час підготовки до Кроку-2 «Стоматологія» у студентів п'ятого курсу відбувається переорієнтація самостійної роботи в бік розвитку самоорганізації.

Окрім традиційних форм відпрацювання тестових завдань, підготовка до семінарів, підсумкових занять, передбачає демонстрацію реферативних оглядів, відео-презентацій, засвоєння клініко-лабораторних етапів та методик виготовлення різних конструкцій протезів. Пошуки необхідної інформації через систему Internet, електронні підручники, віртуальні бібліотеки свідчать про рівень можливостей сучасних студентів орієнтуватися в інформаційному просторі, сприймати, аналізувати та активно переробляти інформацію.

Враховуючи зростання інтересу студентів до інформаційних технологій, на кафедрі впроваджується робота із тестовими завданнями Кроку-2 «Стоматологія» з розділу «ортопедична стоматологія» в online-режимі. Введена програма із доступом до бази «Крок-тест», що містить питання та завдання різних років. З використанням мультимедійних технологій у спеціально обладнаному приміщенні на екрані демонструються завдання для всієї групи студентів, які активно працюють, аналізують клінічні ситуації, беруть участь у обговоренні, роблять висновки і отримують результат разом із викладачем, що спрямовує роботу.

Система online-контролю також передбачає моделювання умов, організаційних заходів із максимальним наближенням до умов складання іспитів, не потребує комп'ютерного класу, робота колективна із активним спілкуванням.

Сучасні інформаційні технології дозволяють урізноманітнити заняття, зацікавити студентів, відійти від традиційних форм.

Ступінь організації навчальної роботи, можливості постійно отримувати оновлену інформацію, нові знання, засвоювати методики, спрямовують майбутніх фахівців на ефективну самостійну роботу, на самоосвіту.

Компетенція передбачає успішні особистісні, професійні та інші якості людини, яка має знання, вміння, практичний досвід та спроможність застосовувати їх у своїй діяльності для досягнення мети чи вирішення певних завдань.

Компетенція проявляється в умінні здійснювати вибір на підставі адекватної оцінки своїх можливостей у конкретній ситуації.

В контексті компетентісного підходу логіка процесу навчання складається з логіки навчання предмету та логіки розвитку тих, хто навчається, за допомогою предмета.

Важливою складовою цього процесу є ініціатива, що базується на мотивації до безперервної освіти.

Студенти із серйозною мотивацією, що мають здібності, працюють більш наполегливо та на основі певних зусиль набувають навичок, знань і досвіду. Слід підкреслити, що досвід, як позитивний, так і негативний, є корисним.

Досвід стає знанням тільки у випадку, коли він узагальнений і засвоєний студентом – викладач не може передати його у готовому вигляді. Необхідна активна, усвідомлена, систематизована й цілеспрямована самостійна пізнавальна діяльність – власне те, що визначається як навчання.

Дослідницький підхід у роботі та навчанні, аналіз та обробка знань, їх систематизація не можливі без спільної діяльності викладача та студента.

Роль викладача полягає в розвитку у студентів ключових напрямків предметної, методичної, комунікативної, соціальної компетенцій для досягнення і забезпечення успіху у професійній діяльності.

Рівень наукових досягнень кафедри (за останні 5 років виконано 4 докторських, 4 кандидатських дисертацій, 2 наукових роботи пройшли апробацію) свідчить про достатній компетентнісний рівень викладачів, а наукові дослідження стану зубощелепної системи після повної втрати зубів, складних випадків патологічного стирання твердих тканин зубів, вторинних деформацій зубних рядів із прикусом, що знижується, захворювань скронево - нижньощелепних суглобів, парафункціях жувальних м'язів, є дієвим засобом забезпечення різноманітності професійної підготовки студентів.

Критерієм оцінки праці викладача є опанування студентами фаховими знаннями і навичками, глибина мислення із відповідністю сучасним вимогам життя, вміння самостійно орієнтуватися у стрімкому інформаційному просторі.

Під час клінічного прийому та консультацій пацієнтів відпрацьовується тактика лікування, що вміщує обговорення можливих варіантів ортопедичного лікування, аналіз та систематизацію, складання плану, етапності, послідовності маніпуляцій та прогнозування результатів. До цього процесу обов'язково залучаються студенти.

Їх навчальний труд, особливо усвідомлена самостійна робота, завжди мають елементи творчості, тому аналіз кожного клінічного випадку, вирішення простого клінічного завдання, успіх у роботі – самостійне відкриття.

Проміжні та кінцеві результати навчання із оцінкою контрольних завдань, виробничої практики, захисту історій хвороб, тест – контролю, семінарів, реферативної роботи, перевірки практичних навичок сприяють формуванню у студентів самоконтролю, самооцінки, відповідальності, вимогливості до себе.

Надання можливості безпосередньо виконувати окремі маніпуляції у виготовленні протезів на етапах ортопедичного лікування є мотивацією до більш фахової праці, а це спонукає до самостійної роботи зі спеціальною літературою, одержання додаткової інформації, ознайомлення із сучасними роботами у галузі ортопедичного стоматологічного лікування. Професіоналізм формується у процесі практичної діяльності.

Одною із причин відставання навчання від сучасних вимог є те, що підготовка кадрів поставлена на потік. При співвідношенні викладачів і студентів 1:10 чи 11 індивідуальний підхід, виявлення потенційних можливостей студентів, засвоєння програми навчання значно ускладнюється.

В таких умовах всі сили тих, хто навчаються, і тих, хто навчає, спрямовані на досягнення середніх показників, що автоматично нівелюють студентів, а у викладача не залишається часу на найбільш яскравих та талановитих особистостей.

Викладання предмету повинно відповідати підготовленості та особистісним якостям кожного студента. Великий обсяг інформації створює складності для студентів слабо підготовлених чи не орієнтованих на навчальний предмет.

Рейтинговим навчанням змінюються вимоги до змісту і форми проведення лекцій і практичних занять. Лектори і викладачі повинні покращувати їх якість з точки зору інформативності та наочності.

Аналізуючи проблеми освіти, треба зосередитися на розумінні первинності освіти, її пріоритетності і якості як гарантії успішності розвитку суспільства.

Але необхідного моніторингу якості освіти на сьогодні в Україні немає.

Також існують два взаємопов'язаних аспекти: що повинно змінитися у професійній підготовці в умовах ринкових відносин, а також як захистити та зберегти фундаментальні основи підготовки фахівців від сьогоднішніх ринкових інтересів.

Фундаментальними є вирішення інтеграції навчання у медичному ВУЗі та його відповідність діяльності закладів практичної охорони здоров'я, а також доведення наукових досліджень до активного реального впровадження у практику охорони здоров'я.

Уніфікована кредитно – модульною системою висока рейтингова оцінка повинна надавати студентам переваги при розподілі та працевлаштуванні після закінчення вищого навчального закладу, можливі рекомендації для навчання за кордоном.

В процесі навчання необхідні точні та адекватні об'єктивні критерії оцінки знань: це «Крок – 2 – стоматологія», державний практично – орієнтовний іспит, рейтингова оцінка із шкалою успішності за кредитно – модульною системою.

Аналіз стандартів лікування у складних клінічних ситуаціях свідчить про доцільність змін у алгоритмах дій, а характерна для компетенції мінливість передбачає необхідність будувати своє навчання і освіту з урахуванням чіткої орієнтації на майбутнє, коли самому буде необхідно приймати рішення і брати відповідальність на себе. Забезпечити ефективність навчання можна лише із впровадженням у навчальний процес сучасних інформаційних технологій.

Таким чином, успіх у професійній діяльності майбутнього лікаря неможливий без становлення і розвитку ключових компетенцій, що є універсальними, тому що вони спрямовані на самореалізацію особистості та передбачають вміння навчатися, постійно вдосконалюватися, вміння вирішувати завдання, вміння працювати з іншими, проводити оцінювання і самоаналіз.